

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over diverse brieven inzake Bloedvoorziening (29 447, nrs. 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 en 33 693, nr. 7).

De voorzitter van de commissie,
Lodders

De adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

Inhoudsopgave	blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II. Reactie van de Minister	5

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de verscheidene documenten betreffende de bloedvoorziening. Evenals de Minister zijn deze leden van mening dat het wenselijk is de publieke en private activiteiten van Sanquin gescheiden te houden. Zij hebben naar aanleiding hiervan nog enkele vragen.

Met betrekking tot de juridische en financiële risicoscheiding zijn genoemde leden van de verheugd dat stappen gezet worden naar een heldere juridische risicoscheiding. Er is echter een wijziging van de Wet inzake bloedvoorziening (WIBV) nodig om de definitieve scheiding door te voeren. Wanneer verwacht de Minister dat de vereiste wijziging van de WIBV aan de Kamer kan worden voorgelegd?

De leden van de VVD-fractie vinden dat bij een juridische scheiding ook een heldere financiële scheiding hoort. Dat is ook van belang met het door de Minister onderschreven «level playing field» waarin Sanquin haar private activiteiten onderneemt. Naast een financiële scheiding tussen de publieke en private activiteiten pleiten deze leden ook voor een volledige kostentransparantie met betrekking tot de publieke activiteiten, zodat inzichtelijk wordt welke kosten worden toegerekend aan de daadwerkelijke bloedvoorziening en welke delen worden toegerekend aan het wetenschappelijke onderzoek. Op die manier kunnen de kosten van de bloedvoorziening beter worden beoordeeld. Deelt de Minister de noodzaak om te komen tot een heldere financiële scheiding tussen de publieke en de private activiteiten van Sanquin? Wanneer zal die financiële scheiding gerealiseerd zijn? Deelt de Minister de wens van deze leden om te komen tot volledige kostentransparantie van het publieke deel van Sanquin? Zo ja, welke stappen gaat de Minister zetten om Sanquin tot een grotere kostentransparantie te bewegen?

De Minister vermeldt dat een verdergaande scheiding van de publieke en private activiteiten van Sanquin niet mogelijk is, omdat dezelfde productiefaciliteiten en hetzelfde personeel noodzakelijk zijn. Kan de Minister uitleggen waarom een verdergaande scheiding niet mogelijk is? Waarom kunnen de productiefaciliteiten en het personeel voor de private en publieke activiteiten niet worden gescheiden? Kan de Minister uitleggen waarom de werkzaamheden op het gebied van HRM, Financiën en ICT centraal blijven bij de stichting Sanquin?

De Minister stelt de prijs van plasma, dat de grondstof voor de productie van plasmageneesmiddelen is, vast. De prijs is gebaseerd op bestaande marktgegevens en draagt zo bij aan een gelijk speelveld in de plasmageneesmiddelenmarkt. Voor plasmageneesmiddelen is er sprake van een open markt. Hoe zorgt de Minister dat er in Nederland een level playing field is? Wat gebeurt er bij een tekort aan plasma in Nederland? Kan de Minister toelichten wat er gebeurt als Sanquin Plasma Products BV (SPP) verlies maakt of failliet gaat? Aangezien de aandelen van de SPP volledig in handen zijn van de stichting Sanquin Bloedvoorziening, betekent dit dat het eventuele verlies of faillissement wordt opgevangen door de stichting? In hoeverre is er wat dat betreft sprake van een gelijk speelveld met andere plasmageneesmiddelenfabrikanten?

Tevens vragen de leden van de VVD-fractie de Minister om meer inzicht in de kosten van het wetenschappelijk onderzoek dat verricht wordt door Sanquin. Wordt dit wetenschappelijk onderzoek gefinancierd vanuit de

Zorgverzekeringswet, of wordt hier ander budget voor aangewend? Genoemde leden vinden het wenselijk dat de financiering van wetenschappelijk onderzoek betreffende de bloedvoorziening niet anders is dan bij andere gebieden in de zorg. Hoe beoordeelt de Minister dit? Ten slotte zijn de leden van de VVD-fractie verheugd over de toezegging van de Minister om Sanquin te vragen internationale ontwikkelingen op dit gebied te volgen en waar mogelijk mee te werken aan onderzoek om uit te zoeken of en onder welke voorwaarden een kortere wachttijd dan 12 maanden na een laatste MSM-contact kan worden gehanteerd. Deze leden verzoeken de Minister om de Kamer te informeren wanneer er ontwikkelingen zijn op dit gebied. Bij voorkeur zien zij dat niet de seksuele geaardheid, maar het seksuele risicogedrag de basis vormt voor het al dan niet toestaan van bloeddonaties. Welke stappen moeten worden gezet om dat criterium te kunnen hanteren als basis voor het toestaan van bloeddonaties?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de diverse brieven met betrekking tot de stand van zaken van de bloedvoorziening in Nederland. Deze leden hebben naar aanleiding hiervan nog enkele vragen en opmerkingen.

Genoemde leden vragen welke gerichte initiatieven Sanquin doet voor het behalen van voldoende diversiteit van donors, en welke investeringen hiermee gemoeid zijn. Zij lezen dat Sanquin Plasma Products BV (SPP) al enige tijd problemen heeft met de productie van bepaalde plasmageneesmiddelen. De reden zou zijn dat het productieproces niet meer voldoet aan de laatste aangescherpte Europese kwaliteitseisen. De leden van de CDA-fractie vragen aan welke Europese kwaliteitseisen niet zijn voldaan. Deze leden vragen tevens hoe het kan dat SPP blijkbaar niet op tijd het productieproces heeft kunnen aanpassen aan de nieuwe kwaliteitseisen. Waren deze nieuwe eisen niet op tijd aangekondigd, of heeft SPP te laat actie ondernomen? Is er in andere Europese landen ook sprake van dergelijke problemen bij de productie van plasmageneesmiddelen? Kan de Minister daarnaast toelichten wat zij bedoelt met de gelijkwaardige vervanging waarvoor SPP zorgt? Is dat een gelijkwaardige vervanging die wel aan de aangescherpte kwaliteitseisen voldoet? Waar komt die vervanging vandaan? Kan de Minister toelichten hoe wordt geborgd dat de patiënt niet geconfronteerd zal worden met extra kosten? Kan de Minister inmiddels inzicht geven wanneer de productieproblemen verholpen zijn en hoe het productieproces vernieuwd gaat worden? De wettelijke taak rond plasmageneesmiddelen is door de scheiding van de niet-wettelijke en de wettelijke activiteiten, meegegaan naar de BV. De ministeriële verantwoordelijkheid voor plasmageneesmiddelen zal opnieuw vastgelegd moeten worden door de Wet inzake bloedvoorziening (WIBV) te wijzigen. De leden van de CDA-fractie vragen wat de stand van zaken is rond de voorbereiding van dit wetsvoorstel? Wanneer wordt het wetsvoorstel naar de Kamer verstuurd?

De leden van de CDA-fractie vragen of de Minister kan toelichten welke marktgegevens gebruikt worden voor de prijs van de plasmalevering. Wordt hierbij ook een vergelijking gemaakt met de prijzen vanuit het buitenland? Worden voor Nederland dezelfde componenten voor de prijsbepaling gebruikt als in andere West-Europese landen?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie maken graag van de mogelijkheid gebruik enkele vragen aan de Minister te stellen over het selectiebeleid voor bloeddonatie, de Europese richtlijn herzieningen en enkele andere onderwerpen.

De Minister stelde vorig jaar dat zij de criteria voor mannen die seks hebben gehad met andere mannen (MSM), om bloed te doneren aan ging passen. Sanquin heeft eind vorig jaar de donorselectie rond MSM aangepast. De uitsluitingstermijn voor homo- en biseksuele mannen ging naar een termijn van 12 maanden na het laatste seksuele contact met een man. Een beleidswijziging zonder praktische betekenis. Een maatregel die onnodig discriminerend blijft. Voor de leden van de D66-fractie staat veiligheid voorop, maar het wel of niet uitsluiten van iemand (homo, hetero of bi) moet op basis van risico gaan. De motie Van Gent, Dijkstra en Marcouch (30 420, nr. 165) vroeg de Minister om seksueel risicogedrag als selectie criterium te hanteren en mannen die seksueel contact hebben met andere mannen niet levenslang uit te sluiten van bloeddonatie. Maar in de praktijk kunnen mannen met een homoseksuele relatie, met de nieuwe maatregel, alsnog een leven lang geen bloed geven. De leden van de D66-fractie zijn van mening dat de maatregel onvoldoende tegemoet komt aan de Kamermotie. Kan de Minister hierop reageren? Genoemde leden blijven van mening dat risicogedrag bepalend moet zijn. Recent onderzoek van Sanquin en de Universiteit Maastricht liet zien dat homo- en biseksuele mannen betrouwbare antwoorden geven en een goede risico inschatting maken. Deze leden vernemen graag welke redenen de Minister dan nog ziet om de termijn van 12 maanden te hanteren, die er in de praktijk voor zorgt dat er weinig anders wordt voor homo- en biseksuele mannen. Zij verzoeken de Minister ook een reactie te geven op de uitspraak van het College voor de Rechten van de Mens dat er bij het uitsluiten van homo- en biseksuele mannen van bloeddonatie sprake is van discriminatie.

De leden van de D66-fractie vernemen voorts of de Minister voornemens is om internationale ontwikkelingen rondom uitsluitingstermijnen en risicoselectie te volgen en de Kamer hier halfjaarlijks over te informeren? Kan de Minister aangeven of zij voornemens is om de uitsluitingstermijn van 12 maanden aanzienlijk in te korten en risicoselectie leidend te laten zijn? Indien de Minister dit voornemens is ontvangen deze leden graag een concreet tijdspad met vervolgstappen, indien zij dit niet van plan is ontvangen deze leden graag een uitgebreide argumentatie.

Op dit moment wordt de bloedrichtlijn (2002/98/EG) in de EU herzien. De leden van de D66-fractie vernemen graag van de Minister hoe het staat met de voorbereiding van de consultaties met lidstaten? Kan de Minister aangegeven welke gegevens Nederland daar aan dient te leveren, en hoe zij verwacht dat Nederland hieruit naar voren zal komen? Kan de Minister aangeven in hoeverre de herziening van de richtlijn directe gevolgen heeft voor Nederland, en welke gevolgen dit (mogelijkerwijs) kan hebben?

De leden van de D66-fractie hebben vernomen dat er binnen de Europese Unie een noodzaak voor meer plasma bestaat. Beschikt de Minister over cijfers in hoeverre de behoefte hieraan in Nederland ook stijgt? Kan de Minister aangeven wat de reden hiervan is? Is de Minister bekend met alternatieven om effectief plasma in te zamelen, en zich hiervoor in te zetten, zowel voor Nederland als de Europese Unie? Tot slot vernemen deze leden graag op welke wijze wordt gewaarborgd dat er voldoende plasma donatie in Nederland is en blijft?

De leden van de D66-fractie vernemen graag van de Minister hoe het momenteel staat met de stabilisering van kort houdbare bloedproducten (zoals rode bloedcellen bedoeld voor bloedtransfusie). Is het de Minister helder waardoor de daling is omgeslagen in een stabilisering? Kan de Minister aangeven op welke wijze zij voornemens is deze stabilisering vast te houden?

De leden van de D66-fractie hechten eraan kenbaar te maken dat zij zeer verheugd zijn dat personen met ernstige gehoorstoornissen bloed kunnen blijven doneren en dat Sanquin hier het donorselectiebeleid op aanpast. De aanname dat de aanwezigheid van een doventolk het keuringsgesprek met de donorarts negatief zou kunnen beïnvloeden bleek niet het geval

zolang de donor Nederlands of Engels kan lezen en zich zelfstandig en begrijpelijk kan uitdrukken. Ook kan de bloedafname van personen met hemochromatose (ijzerstapeling) worden meegenomen voor transfusiedoeleinden, ook hier zijn deze leden zeer verheugd over.

Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de Minister van 28 oktober 2015 (29 447 nr. 33) over de evaluatie Wet inzake bloedvoorziening. Discriminatie op grond van seksuele voorkeur moet voorkomen worden, ook in de bloedvoorziening. Genoemde leden zijn dan ook van mening dat niet alleen directe uitsluiting van donatie, maar ook de-facto uitsluiting moet worden voorkomen, terwijl tegelijkertijd het belang van de veiligheid van de bloedvoorziening uiteraard niet in het geding mag komen.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen waarom de Minister er nog altijd niet voor kiest om de motie Van Gent c.s. uit te voeren en seksueel risicogedrag als criterium bij bloeddonatie te hanteren. Zij vragen aan de Minister of goed is gekeken naar seksueel risicogedrag bij andere groepen dan MSM. Wat is bijvoorbeeld het beleid ten opzichte van heteroseksuelen met verscheidene sekspartners? Waarom is er voor gekozen om geen onderscheid te maken tussen mensen met of zonder langdurige monogame relaties?

De leden van de GroenLinks-fractie vragen daarom hoe de periode van 12 maanden naar het laatste MSM-contact is bepaald. Deze leden constateren dat de Minister aangeeft dat er in geen enkel ander land sprake is van een kortere termijn en daarom onduidelijk is wat de risico's van het verlagen van de termijn zou zijn. Genoemde leden constateren echter ook dat de zogenaamde Windowperiode (de periode waarin hiv-infecties niet in een bloedtest aantoonbaar zijn) slechts 12 dagen bedraagt. Deze leden vragen de Minister hoe zij het verschil tussen deze Windowperiode en de uitsluitingstermijn van 12 maanden voor MSM beargumenteert. Deze leden vragen of hier een wetenschappelijk onderzoek aan ten grondslag ligt, of dat het hier slechts gaat om een subjectieve vrees voor groter risico op hiv-infecties bij bloeddonatie.

De leden van de GroenLinks-fractie zouden in ieder geval een graag een vervolgonderzoek zien waarbij meer onafhankelijke deskundigen worden betrokken, vooral op het gebied van de overdracht van de bij dit onderwerp belangrijke seksueel overdraagbare ziektes en op het gebied van non-discriminatie. Deze leden vragen of de Minister tot een dergelijk vervolgonderzoek bereid is waarin wordt onderzocht of de uitsluitingsperiode van 12 maanden voor MSM verder kan worden verkort.

Tot slot zouden de leden van de GroenLinks-fractie graag de concrete vervolgstappen vernemen die de Minister van Sanquin verwacht, evenals een tijdspad met de uitvoering van deze stappen.

II. Reactie van de Minister